

Х., 1999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lawlib.at.ua/load/22-1-0-256>.

36. Типовий порядок обробки персональних даних у базах персональних даних : Наказ Міністерства юстиції України від 30.12.2011 № 3659/5 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 3. – Ст. 104.

37. Юзікова Н.С. Судові та правоохоронні органи України : навч. посібник. – Вид. четверте, перероб. і доп. – К., 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lawlib.at.ua/load/22-1-0-256>.

Надійшла до редакції 26.12.2012

УДАРЦОВ Ю.В., здобувач

(Інститут права ім. князя Володимира Великого
МАУП)

УДК 342.95 : 35.08

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ

Проаналізовано наукові підходи та законодавство щодо класифікації державних службовців, у тому числі державних службовців органів прокуратури, на підставі чого запропоновано авторські підходи до класифікації державних службовців органів прокуратури.

Ключові слова: державна служба, державні службовці, органи прокуратури, класифікація.

Анализируются научные подходы и законодательство относительно классификации государственных служащих, в том числе государственных служащих органов прокуратуры, на основании чего предлагаются авторские подходы к классификации государственных служащих органов прокуратуры.

Ключевые слова: государственная служба, государственные служащие, органы прокуратуры, классификация.

Scientific approaches and legislation are analysed in relation to classification of civil servants, including civil servants of organs of office of public prosecutor and on the basis of what the authorial going is offered near classification of civil servants of organs of office of public prosecutor.

Keywords: government service, civil servants, organs of office of public prosecutor, classification.

Специфіка діяльності органів прокуратури та статус прокурорів визначає необхідність здійснення ретельного відбору та розстановки кадрів в органах прокуратури. Задля цього сьогодні є потреба в розробленні науково обґрунтованих підходів упорядкування проходження державної служби в органах прокуратури, тому дослідження класифікації посад державних службовців органів прокуратури є актуальними та своєчасними. Розроблення науково обґрунтованих підходів до класифікації посад державних службовців органів прокуратури дозволить сформулювати й кваліфікаційно-професійні вимоги, яким мають відповідати претенденти на заміщення відповідних посад в органах прокуратури, тощо.

Питання визначення класифікації державних службовців свого часу були предметом досліджень В.С. Андреева, С.С. Алексеєва, В.Б. Авер'янова, М.Г. Александрова, О.М. Бандурки, О.Т. Барабаша, Б.К. Бегічева, Н.Б. Болотіної, П.А. Буценка, В.С. Венедиктова, Г.С. Гончарової, В.Я. Гоца, В.В. Жернакова, П.І. Жигалкіна, М.І. Іншина, М.М. Клемпарського, Р.А. Калюжного, Р.І. Кондратьєва, О.В. Лавриненка, І.П. Лаврінчук, Л.І. Лазор, К.Ю. Мельника, Н.М. Неумивайченка, О.М. Обуценка, Ю.П. Орловського, П.Д. Пилипенка, В.І. Прокопенка, С.М. Прилипка, В.О. Процевського, О.І. Процевського, В.Г. Ротаня, О.Ф. Скакун, Б.С. Стичинського, Н.М. Хуторян, В.І. Щербини, О.М. Ярошенка та ін. Проте як у науковій літературі, так і у чинному законодавстві й досі відсутня загально визнана думка щодо важливості класифікації державних службовців органів прокуратури, що визначає актуальність обраної тематики наукового пошуку та її мету.

В основі розробки системи державної служби лежить метод класифікації посад. Його розвиток веде до встановлення рангової структури та компенсаційних рівнів для державної служби. Система класифікації посад є важливим інструментом функціонування інституту державної

служби. Назвемо лише основні її переваги, зокрема: визначення професійних вимог, обов'язків, обсягу повноважень та відповідальності службовців; встановлення критеріїв для рівнів оплати праці; встановлення ієрархічних рівнів між різними категоріями службовців; стимулювання покращення ефективної діяльності службовців через можливість службового просування та матеріального забезпечення; упорядкування структури державної служби; створення стандартної термінології для функцій управління персоналом; захист службовців від політичних і персональних впливів при вступі на роботу, зміні політичної чи персональної кон'юнктури та визначення рівня їх матеріального забезпечення.

Класифікацію посад можна визначити як організацію робочих місць в установі (організації) у групі на основі посадових обов'язків, повноважень, відповідальності та вимог до кваліфікації. Управлінська система України теж базується на цьому підході до організації управління кадрами.

Окремо зауважимо, що поняття «посада» є одним з ключових у понятійно-категоріальному апараті державної служби. Відповідно до ст. 1 Закону «Про державну службу» [1] посада державної служби – це визначена структурою та штатним розкладом первинна структурна одиниця органу державної влади (організації) та його апарату, на яку покладено встановлене нормативними актами (посадовими інструкціями) коло службових функцій та повноважень. Можна виділити декілька складових цього поняття, а саме: 1) це первинна одиниця державного органу та його апарату; 2) повноваження, закріплені за посадою, визначено структурою і штатним розкладом державного органу; 3) коло службових повноважень, закріплених за посадою, встановлюється нормативними актами [2, с. 28].

Кожна посада створюється у розпорядчому порядку, тобто відповідними органами визначається її назва, місце в службовій ієрархії, порядок заміщення. Вона включається до штатного розкладу, в єдину номенклатуру посад державних службовців. Штат об'єднує службовців, які підпорядковуються єдиному статусу і мають право на однакові ранги. Отже, штат – це структурний елемент державної служби, який передбачає включення службовців, які наділені певними рангами та отримали право обіймати відповідні посади.

Особливими учасниками державно-управлінських відносин виступають посадові особи, державні службовці та допоміжний склад. Так, відомий вчений П.Т. Василенко зазначає, що посадові особи – це керівники та заступники керівників органів державної влади та їх апарату, інші державні службовці, на яких законами або іншими нормативними актами покладено здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій. Термін "посадова особа" зумовлюється не поняттям "посада", а пов'язується з наявністю особливих посадових повноважень [3, с. 120].

Таким чином, посадові особи мають право здійснювати в межах своєї компетенції владні дії, що призводять до юридичних наслідків. Особливим різновидом посадових осіб є представники влади – працівники, наділені владними повноваженнями публічного характеру, тобто розпорядчою владою поза межами організації, в якій вони працюють, і щодо багатьох організацій і громадян, які організаційно їм не підпорядковані (наприклад, голови обласних державних адміністрацій, міські голови). Слід зауважити, що не всі представники влади належать до державних службовців (наприклад, народні депутати).

Державні службовці – спеціалісти, характер діяльності яких зумовлений завданнями державного органу, в якому вони працюють, – належать до оперативного складу. Допоміжний склад – це державні службовці, діяльність яких не передбачає дій, що призводять до юридичних наслідків, які впливають на зміст рішення органу [4, с. 37].

На наш погляд, основною є класифікація державних службовців прокуратури за чинами. Відповідно до Постанови Верховної ради «Про затвердження Положення про класні чини працівників органів прокуратури України» встановлюється 10 класних чинів працівників органів прокуратури: державний радник юстиції України; державний радник юстиції 1 класу; державний радник юстиції 2 класу; державний радник юстиції 3 класу; старший радник юстиції; радник юстиції; молодший радник юстиції; юрист 1 класу; юрист 2 класу; юрист 3 класу [5].

Працівникам органів прокуратури присвоюються відповідні даній посаді класні чини:

- 1) державний радник юстиції України – Генеральний прокурор України;
- 2) державний радник юстиції 1 класу – перший заступник Генерального прокурора;

3) державний радник юстиції 2 класу України: 1) заступники Генерального прокурора; 2) прокурор Кримської АР; 3) прокурори областей поза групою та м. Києва;

4) державний радник юстиції 3 класу: 1) начальники та заступники начальників управлінь, начальники відділів, старші слідчі в особливо важливих справах Генеральної прокуратури України, старші помічники Генерального прокурора України з особливих доручень; 2) прокурори областей, транспортні, природоохоронні та інші прокурори (на правах обласних), прокурори міст поза групою; 3) перші заступники прокурорів Кримської АР, областей поза групою та м. Києва; 4) ректор інституту підвищення кваліфікації Генеральної прокуратури;

5) старший радник юстиції: 1) заступники начальників відділів, начальники відділів у складі управлінь Генеральної прокуратури; 2) старші прокурори, слідчі в особливо важливих справах Генеральної прокуратури, помічники Генерального прокурора України з особливих доручень; 3) заступники прокурорів Кримської АР, областей, м. Києва, транспортних, природоохоронних, інших прокурорів (на правах обласних) та міст поза групою; 4) начальники управлінь та відділів прокуратур Кримської АР, областей, транспортних, природоохоронних та інших (на правах обласних); 5) старші слідчі в особливо важливих справах прокуратури Кримської АР, старші помічники прокурорів Кримської АР, областей та м. Києва; 6) прокурори міст першої групи; 7) проректор інституту підвищення кваліфікації Генеральної прокуратури України та завідувачі кафедрами цього інституту; 8) начальник учбового центру Генеральної прокуратури України;

6) радник юстиції: 1) прокурори управлінь та відділів Генеральної прокуратури України; 2) заступники начальників, старші прокурори управлінь і відділів, слідчі в особливо важливих справах, старші слідчі прокуратур Кримської АР, областей, м. Києва, транспортних і природоохоронних прокуратур (на правах обласних), слідчі в особливо важливих справах прокуратур міст; 3) прокурори міст другої та третьої груп, районів та прирівняні до них прокурори; 4) заступники прокурорів міст першої групи; 5) начальники відділів, завідувачі кабінетами, лабораторіями, викладачі інституту підвищення кваліфікації Генеральної прокуратури України;

7) молодший радник юстиції: 1) помічники прокурорів, прокурори управлінь, відділів прокуратур Кримської АР, областей, м. Києва, транспортних, природоохоронних та прирівняних до них прокуратур; 2) заступники прокурорів міст другої та третьої груп, районів та прирівняних до них прокуратур; 3) старші помічники прокурорів, старші слідчі, слідчі прокуратур міст, районів та прирівняних до них прокуратур; 4) викладачі учбового центру Генеральної прокуратури України;

8) юрист 1, 2, 3 класу: помічники міських, районних та прирівняних до них прокурорів (залежно від строку перебування в класному чині) [5].

Таким чином, підсумовуючи, слід зазначити, що особливість класифікації державних службовців органів прокуратури обумовлена Законом «Про прокуратуру», Постановою Верховної Ради «Про затвердження Положення про класні чини працівників органів прокуратури України». Аналіз наукових концепцій до класифікації державних службовців та положень вищенаведених правових актів дозволяє здійснити класифікацію державних службовців органів прокуратури за двома основними критеріями: 1) за функціями, закріпленими за посадою: керівники; інші державні службовці (особи, які практично виконують функції та завдання Закону України «Про прокуратуру» й у зв'язку з цим наділені виконавчо-розпорядчими повноваженнями); 2) за чинами: державний радник юстиції України; державний радник юстиції 1 класу; державний радник юстиції 2 класу; державний радник юстиції 3 класу; старший радник юстиції; радник юстиції; молодший радник юстиції; юрист 1 класу; юрист 2 класу; юрист 3 класу.

Список використаної літератури:

1. Про державну службу : Закон України від 17 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>.

2. Дубенко С.Д. Державна служба і державні службовці в Україні / С.Д. Дубенко ; заг. ред. Н.Р. Нижник. – К., 1999.

3. Советское административное право / под ред. проф. П.Т. Василенкова. – М., 1990.

4. Захарченко В.Ю. Організаційно-правові засади реформування системи державної служби в Україні : дис. ... канд. наук з держ. управління. – Д., 2007.

5. Про затвердження Положення про класні чини працівників органів прокуратури України : постановою Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>.

Надійшла до редакції 25.12.2012

